

SAJTÓKÖZLEMÉNY

A Biodóm nem cirkusz!

Budapest, 2023. április 22. (szombat) – Az Állatkert elutasítja azt a felvetést, hogy területeket vonjanak el tőle, vagy megpróbálják valamilyen módon összekeverni az állatkerti és a cirkuszi funkciókat, amelyek gyökeresen eltérnek egymástól.

Az Állatkerttel szomszédos Fővárosi Nagycirkusz fejlesztésével kapcsolatban az elmúlt években arról volt szó, hogy egy új helyszínen új Nemzeti Cirkuszművészeti Központ épül, amelynek helyszínéül a Nyugati pályaudvar melletti, Eiffel tér – vasúti pálya – Ferdinánd híd – Podmaniczky utca által határolt terület lett kijelölve. A költözés után a jelenlegi cirkuszi telket az Állatkert kapná vissza. Minderről már több kormányhatározat is született.

Egy szerdán megjelent interjúban azonban Fekete Péter, a Fővárosi Nagycirkusz főigazgatója úgy fogalmazott, hogy nem vetné el annak a gondolatát sem, hogy szimbiózis alakuljon ki a cirkusz és a Biodóm-projekt között, illetve, hogy a Biodóm területét valamilyen módon bekapcsolják a cirkusz működésébe.

A Fővárosi Állat- és Növénykert azonban visszautasítja azt az ötletet, hogy az állatkerti és a cirkuszi funkciókat akár csak részben összevonják, összemoszák, mint ahogyan azt is, hogy ismét visszatérjen az a korszak, amikor az Állatkert amúgy sem túl nagy területét újra és újra megcsonkították!

Az állatkertek nem cirkuszok!

Az állatkert és a cirkusz két különböző műfaj, óriási különbségekkel! Hiszen az állatkertek nemcsak szórakoztatnak, hanem olyan természetközeli szabadidős programot kínálnak, amely egyúttal az ismeretterjesztésre, a környezettudatos szemlélet erősítésére is lehetőséget nyújt. Így az állatkertek küldetésének fontos része az oktatás, de a kutatás és a természetvédelem is. Napjaink korszerű állatkertjei mind sokat tesznek az élőhelyükön megritkult, veszélyeztetett fajok megmentése érdekében.

Nincs ez másként a Fővárosi Állat- és Növénykertben sem, amely nemcsak az ország leglátogatottabb kulturális intézménye, hanem fontos oktatási, környezeti nevelési, illetve természetvédelmi és tudományos műhely is egyben. Éppen a napokban zajlik az Állatkertben a Föld Fesztivál, amely lényegében a Föld napja háromnapos eseménysorozattá kibővített változata, számos együttműködő partnerrel, az Agrárminisztérium Természetmegőrzési Főosztályától az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóságon át a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesületig.

Az állatkertek és a cirkuszok közötti különbségek miatt a nemzetközi állatkerti szakma, de a Fővárosi Állat- és Növénykert számára is elvi kérdés, hogy a két műfaj között semmiféle keveredés ne legyen. Az Európai Állatkertek és Akváriumok Szövetsége (EAZA), amelynek a Fővárosi Állat- és Növénykert is tagja, nem is fogad a tagságába olyan intézményeket, ahol a tevékenység részeként cirkuszi elemek is megjelennek.

Nem szabad visszatérni az Állatkert megcsonkításának gyakorlatához!

A Fővárosi Állat- és Növénykert a világ egyik vezető állatkertje, az állatkertek nemzetközi szakmai közösségének elismert tagja, amely többek között az Állatkertek és Akváriumok Világszövetségének (WAZA) és az Európai Állatkertek és Akváriumok Szövetségének is tagja. Az európai állatkertek nem hivatalos „ranglistáján”, az úgynevezett Sheridan-listán is az élmezőnybe tartozik, hiszen az értékelés szerint Európa 126 vezető állatkertje között a 15. helyen áll, megelőzve több olyan nagyhírű külföldi társintézményt, mint például a Koppenhágai Állatkert, a Berlini Állatpark, az amszterdami Artis Zoo, a

hamburgi Hagenbeck Állatpark, a Londoni Állatkert, az Antwerpeni Állatkert, a Barcelonai Állatkert, a tenerifei Loro Parque, illetve Párizs mindkét állatkertje.

Területének nagyságát tekintve azonban a Budapesti Állatkert messze nem tartozik az európai élvonalba. A múltban még rosszabb volt a helyzet, hiszen az intézmény történetének első kilencven évében a kert területe 18 hektárról több lépésben kevesebb, mint 11 hektárra zsugorodott, majd ezt követően több mint fél évszázadon át változatlan maradt. Többek között a Fővárosi Nagycirkusz jelenlegi telkét is az Állatkert területéből hasították ki.

Ez az állatkertek világában elég ritka esetnek számít, hiszen általában az a gyakorlat, hogy az állatkerteket alapításukat követően idővel bővíteni szokták. Ez még az egykori vasfüggönytől keletre eső országok állatkertjeiben is magától értetődő volt, így szinte egyedülállónak mondható, hogy a budapesti zoo területét nemhogy nem bővítették, hanem még el is vettek belőle.

A területcsonkítások miatt 2012-re az a helyzet alakult ki, hogy 40 európai főváros állatkertje közül – a terület nagysága alapján – a budapesti kert a 37. helyet foglalta el. Csak három főváros, Belgrád, Bukarest és Tirana állatkertjei voltak kisebbek. Ugyanebben az évben a Magyarországon működő 11 köztulajdonú állatkert közül a terület nagysága szerint a budapesti kert csak a nyolcadik volt.

2014-től aztán végre fordulat állt be, mert az Állatkert területe – az intézmény története során először – végre gyarapodni is tudott, elsősorban az által, hogy a megszüntetett Vidámpark területét az Állatkert kapta meg (illetve kapta vissza). Így a jelenlegi terület már 18 hektárnyi, vagyis sikerült visszatérni ahhoz a területnagysághoz, amennyit eredetileg, még 1864-ben az Állatkert számára kijelöltek.

Persze a Budapesti Állatkert még így sem tartozik a legnagyobb területű állatkertek közé, de a területi szűkösség így már nem olyan nyomasztó. Ugyanakkor az Állatkert tiltakozik minden olyan felvetés ellen, amely újra a kert területének megcsonkításával járna.

A Biodóm sem cirkusz: az Állatkert természeti élményközpontnak és Noé bárkájának szánja

Az, hogy az Állatkert fejlesztési területén épp a Pannon Park és a Biodóm megvalósításáról született döntés, mindenekelőtt annak következménye, hogy milyen adottságokkal bír, illetve milyen fejlesztésekre ad lehetőséget az a szűkös terület, amely korábban is mindvégig az Állatkerthez tartozott.

A klasszikus területen az állatkerti épületek többsége 1909 és 1912 között épült és műemlékvédelmi oltalom alatt áll. Az Állatkertnek ennek megfelelően az volt az alapelve a fejlesztések során, hogy a jelentős építészeti értéket képviselő, nagyrészt Kós Károly, Zrumeczky Dezső és Neuchloss Kornél által tervezett állatházak ismét eredeti szépségükben pompázzanak, bennük azonban korszerű állattartás és bemutatás valósuljon meg. A két szempont összeegyeztetésében az Állatkert nagy sikereket ért el. De azt is látni kell, hogy sok minden, amit a mai kor közönsége joggal vár el egy milliós látogatottságú állatkerttől, az örökségvédelmi szempontok betartása mellett a legagyafűrtabb tervezési megoldásokkal sem valósítható meg.

Az új területen tehát olyan fejlesztésekben volt érdemes gondolkodni, amelyek a korszerű állatkerti állattartás és bemutatás élvonalába tartoznak, de amelyeket a műemléki oltalom alatt álló épületekben lehetetlen volna megvalósítani. Éppen ezért született döntés a Pannon Park, illetve a Biodóm mellett. Ráadásul a Biodómnak az is az előnye lenne, hogy kedvezőtlen időjárás esetén is teljes értékű állatkerti élményt adna a közönségnek, igazi négy évszakos programként. Hiszen a Biodómot magát úgy érdemes elképzelni, mint egy állatkertet állatkifutókkal, növényzettel, sétányokkal, amelyek azonban mind egy nagy búra alatt vannak, rossz idő esetén is versenyképes szabadidős alternatívát kínálva akár egy egész napos látogatásra.

A Biodómhoz műszakilag és léptékben is nagyon hasonló fejlesztések egyébként már más európai állatkertekben is megvalósultak. Jó példa erre a Lipcsei Állatkertben 2010-ben megnyílt Gondwanaland, illetve a lengyelországi Boroszló (Wrocław) állatkertjében 2014-ben átadott Afrykarium.

A tervek szerint a Biodómban a korszerű és változatos élményeket kínáló bemutatás, illetve a veszélyeztetett fajok természetvédelmi célú szaporítása mellett kiterjedt oktató, ismeretterjesztő tevékenység is folyna, különös tekintettel olyan témákra, mint az élővilág sokfélesége és fejlődése, vagy éppen a tengerek élővilága. Ez a törekvés kapcsolódik az Európai Bizottság „Együtt a biológiai sokféleségért!” kezdeményezéséhez, illetve az ENSZ által a 2021-től 2030-ig tartó időszakra meghirdetett Óceánok Évtizede programhoz is.

A Biodómot tehát az Állatkert nem cirkusznak, hanem természeti élményközpontnak és afféle Noé bárkájának szánja.
